

Motion om hälsosamma kemtvättar med färre kemikalier

Motion av Tapani Juntunen (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Tapani Juntunen (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anfördes att skärpta krav för kemtvättar behöver införas på grund av miljö- och hälsoproblem relaterade till kemtvättarnas kemikalieutsläpp. Mot bakgrund av det anförda föreslås i motionen att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att utreda

1. differentierade krav på lösningsmedelförluster för kemtvättar.
2. en skärpning av kravet om lösningsmedelförlust för kemtvättar till 1 procent.
3. hur sanktionsmöjligheterna påverkas av nya skärpta regler för samtliga kemtvättar.

Ärendet återremitterades på kommunstyrelsens sammanträde den 5 juni 2024 enligt kommunallagens regler om återremiss med motiveringen att miljö- och hälsoskyddsnämnden inte behandlat ärendet.

Beredning efter majoritetsåterremiss

Ärendet har efter kommunstyrelsens återremiss remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att förslagen i motionen inte är motiverade att genomföras med anledning av den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära. Staden saknar även bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelförlust än det som framgår av 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anför att varken nämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelförlust än det som framgår av förordningen (2013:254) om användning av organiska

lösningsmedel. För att få till en skärpning av det generella kravet skulle nämnden och/eller staden således istället behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen.

Beredning före majoritetsåterremiss

Ärendet remitterades till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden som miljöförvaltningen besvarade med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret konstaterar att varken miljö- och hälsoskyddsnämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen. För en skärpning av det generella kravet skulle staden behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen.

Miljöförvaltningen anför att varken nämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel. För att få till en skärpning av det generella kravet skulle nämnden och/eller staden således istället behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den årliga kemikalieanvändningen i världen har ökat dramatiskt under de senaste 50 åren. Många kemikalier kan påverka människors hälsa negativt, samtidigt som djur, natur och hela ekosystem kan påverkas av ökad kemikaliebelastning. Stockholms stad har ansvar för en ren och hälsosam omgivning för kommuninvånarna. Sedan ett antal år tillbaka bedriver därför staden ett ambitiöst kemikaliearbete och har genom nu gällande kemikalieplan prioriterat att minska mängden skadliga kemikalier i barn och ungas närmiljö samt att säkerställa att olika kemikalier som kan hota den biologiska mångfalden i vatten och på land inte används inom stadens verksamheter.

De frågor som lyfts i motionen är mycket viktiga. Stadens remissinstanser bedömer dock att Stockholms stad inte har lagstöd för att ställa skarpare krav på lösningsmedelsförlust än det krav som nu ställs.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och miljö- och hälsoskyddsnämndens remissvar som svar på motionen.

Bilaga

Motion om hälsosamma kemtvättar med färre kemikalier, dnr KS 2023/515-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 oktober 2024

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla motionen.
2. Därutöver anföra följande:

Stockholm stad har i ett tidigare beslut gällande kemtvättar valt att skärpa reglerna utöver det som är målsatt enligt lagstiftning, i den delen är förslaget i motionen att nu ta ytterligare ett steg i samma riktning. I motionen finns också ett förslag om att utreda möjligheten till en differentiering av gränsvärden baserat på storlek på kemtvätten. En större kemtvätt bör ha ett lägre gränsvärde, än de som klassificerats som mindre kemtvättar. Gränsvärdet är ett relativt mått baserat på tvättmängd - vilket betyder att en stor kemtvätt har möjlighet att göra tämligen stora utsläpp.

Ärendet

Tapani Juntunen (SD) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen anförts att skärpta krav för kemtvättar behöver införas på grund av miljö- och hälsoproblem relaterade till kemtvättarnas kemikalieutsläpp. Mot bakgrund av det anförda föreslås i motionen att miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att utreda följande:

1. differentierade krav på lösningsmedelförluster för kemtvättar.
2. en skärpning av kravet om lösningsmedelförlust för kemtvättar till 1 procent.
3. hur sanktionsmöjligheterna påverkas av nya skärpta regler för samtliga kemtvättar.

Remissammanställning före återremissen

Ärendet remitterades till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden. På grund av den korta remisstiden besvarade miljöförvaltningen remissen genom ett kontorsyttrande. Efter återremissen remitterades ärendet på nytt till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte att säkerställa stockholmarnas hälsa. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska även stärka uppströmsarbetet för att undvika att nya kemikalier släpps ut och påverkar ekosystemen.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251). Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelförlust på 2 procent. Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsmått och använda sig av bästa möjliga teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel, utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga.

Den slutliga bedömningen behöver göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet, men typiskt sett saknas rättsligt stöd att ställa skarpare krav än den bindande gränsen. Stadsledningskontoret konstaterar att varken miljö- och hälsoskyddsnämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelförlust än det som framgår av

förordningsbestämmelsen. För en skärpning av det generella kravet skulle staden behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Miljö- och hälsoskyddsnämndens 4 (5) målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 procent i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 procent. Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 procent och utgör inte en självständig skärpning av kraven.

Stadsledningskontoret konstaterar även att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten eller ytterligare sanktionsmöjligheter skulle innebära stora kostnader i förhållande till små utsläppsminskningar. Stadsledningskontoret anser därmed inte att förslagen i motionen är motiverade att genomföras. Stadsledningskontoret anser inte att kommunfullmäktige behöver lägga några ytterligare uppdrag med anledning av den remitterade motionen.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 april 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251), med nämnden som tillsynsmyndighet.

Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram Miljö- och hälsoskyddsnämnden 2 (3) organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelsförlust på 2 %. Nämnden konstaterar att varken nämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen ovan. För att få till en skärpning av det generella kravet skulle nämnden och/eller staden således istället behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Att nämnden numera arbetar efter en målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 % i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 %.

Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 % och utgör inte en självständig skärpning av kraven. Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsmått och använda sig av bästa möjliga teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga efter en bedömning enligt 2 kap. miljöbalken. Den slutliga

bedömningen behöver visserligen göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet.

Typiskt sett kan dock konstateras att nämnden på grund av den bindande gränsen skulle sakna rättsligt stöd för att ställa ännu längre gående krav i det enskilda fallet. Nämnden gör även bedömningen att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten inte skulle vara rimligt eftersom kraven skulle innebära orimligt stora kostnader jämfört med de förhållandevis små minskningarna i utsläpp. Därmed är det inte motiverat att verka för en skärpning av det bindande kravet i 5 (5) förordningen.

Att genomföra utredningar enligt p. 1 och 3 i motionen är enligt nämnden inte rimligt sett till den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära. Nämnden anser att motionen ska avslås.

Remissammanställning efter majoritetsåterremissen

Ärendet har efter kommunstyrelsens återremiss remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att förslagen i motionen inte är motiverade att genomföras med anledning av den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära. Staden saknar även bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel.

Stadsledningskontoret anser inte att kommunfullmäktige behöver lägga några ytterligare uppdrag med anledning av den remitterade motionen.

Av kommunfullmäktiges budget 2024 framgår att miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsarbete ska prioriteras och utvecklas i syfte att säkerställa stockholmarnas hälsa. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska även stärka uppströmsarbetet för att undvika att nya kemikalier släpps ut och påverkar ekosystemen.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251). Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelsförlust på 2 procent. Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsåtgärder och använda sig av bästa möjliga

teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel, utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga. Den slutliga bedömningen behöver göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet, men typiskt sett saknas rättsligt stöd att ställa skarpare krav än den bindande gränsen.

Stadsledningskontoret konstaterar att varken miljö- och hälsoskyddsnämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen. För en skärpning av det generella kravet skulle staden behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Miljö- och hälsoskyddsnämndens målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 procent i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 procent. Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 procent och utgör inte en självständig skärpning av kraven.

Stadsledningskontoret konstaterar även att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten eller ytterligare sanktionsmöjligheter skulle innebära stora kostnader i förhållande till små utsläppsminskningar. Stadsledningskontoret anser därmed inte att förslagen i motionen är motiverade att genomföras.

Stadsledningskontoret anser inte att kommunfullmäktige behöver lägga några ytterligare uppdrag med anledning av den remitterade motionen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion om hälsosamma kemtvättar med färre kemikalier av Tapani Juntunen (SD) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2024 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen. Skriv eller klista in beslutsmening/ar.

Reservation av Tapani Juntunen (SD), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens-tjänsteutlåtande daterat 4 juli 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kemtvättar som använder mer än 1 kilogram organiska lösningsmedel per kalenderår är anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter enligt 19 kap. 4 § 4 p miljöprövningsförordningen (2013:251), med nämnden som tillsynsmyndighet.

Enligt 76 § i förordningen (2013:254) om användning av organiska lösningsmedel får kemtvättar inte släppa ut mer än 20 gram organiska lösningsmedel per kilogram rengjord och torkad vara, vilket motsvarar en lösningsmedelsförlust på 2 %.

Förvaltningen konstaterar att varken nämnden eller staden har något bemyndigande att ställa ett generellt bindande krav på lägre lösningsmedelsförlust än det som framgår av förordningsbestämmelsen ovan. För att få till en skärpning av det generella kravet skulle nämnden och/eller staden således istället behöva hemställa om en sådan justering av förordningen hos regeringen. Att nämnden numera arbetar efter en målsättning om en lösningsmedelsförlust på 1,5 % i tillsynen motiveras av att det bedöms rimligt att verksamhetsutövaren vidtar åtgärder vid denna gräns för att hinna förebygga ett överskridande av det bindande kravet på 2 %. Målsättningen har således en koppling till det bindande kravet på 2 % och utgör inte en självständig skärpning av kraven.

Enligt 2 kap. miljöbalken ska verksamhetsutövaren vidta rimliga försiktighetsmått och använda sig av bästa möjliga teknik. Som utgångspunkt anses bindande krav likt den i 76 § förordningen om användning av organiska lösningsmedel utgöra en specificering på vilka krav som ska bedömas som rimliga efter en bedömning enligt 2 kap. miljöbalken. Den slutliga bedömningen behöver visserligen göras inom ramen för nämndens tillsynsverksamhet i det enskilda fallet. Typiskt sett kan dock konstateras att nämnden på grund av den bindande gränsen skulle sakna rättsligt stöd för att ställa ännu längre gående krav i det enskilda fallet.

Förvaltningen gör även bedömningen att skarpare krav på lösningsmedelsförlusten inte skulle vara rimligt eftersom kraven skulle innebära orimligt stora kostnader jämfört med de förhållandevis små minskningarna i utsläpp. Därmed är det inte motiverat att verka för en skärpning av det bindande kravet i förordningen.

Att genomföra utredningar enligt p. 1 och 3 i motionen är enligt nämnden inte rimligt sett till den begränsade miljönyttan ytterligare skärpta krav eller sanktionsmöjligheter skulle innebära.

Reservation

Miljö- och hälsoskyddsnamnden

Reservation av Tapani Juntunen (SD)

Tapani Juntunen (SD) reserverar sig mot beslutet och föreslår att nämnden beslutar att miljö- och hälsoskyddsnamnden tillstyrker motion i sin helhet, samt att därutöver anföra följande.

Stockholm stad har i ett tidigare beslut gällande kemtvättar valt att skärpa reglerna utöver det som är målsatt enligt lagstiftning, i den delen är förslaget i motionen att nu ta ytterligare ett steg i samma riktning. I motionen finns också ett förslag om att utreda möjligheten till en differentiering av gränsvärden baserat på storlek på kemtvätten. En större kemtvätt bör ha ett lägre gränsvärde, än de som klassificerats som mindre kemtvättar. Gränsvärdet är ett relativt mått baserat på tvättmängd - vilket betyder att en stor kemtvätt har möjlighet att göra tämligen stora utsläpp.